

COPILUL VREMURILOR NOASTRE ÎNVĂȚAREA TIMPURIE

Cum să valorifici potențialul maxim al copilului tău
Dr. Tessa Livingstone

Introducere	5
-------------------	---

PARTEA ÎNTÂI: Cum se învață 9

1. Începe cu începutul	13
2. Stiluri de învățare	19
3. Învățarea prin asociere	29
4. Imitarea	35
5. Explorarea	39
6. Învățarea pe dinafară	43

PARTEA A DOUA: Motivează!..... 49

7. Noțiuni de bază despre motivație	53
8. Cum să folosești recompensele	63
9. Cum să cultivi încrederea în sine	71
10. Cum să consolidezi rezistența.....	79
11. Cum să dezvoltți concentrarea	85
12. Cum să tratezi lenea	93

PARTEA A TREIA: Îți amintești? 99

13. Noțiuni de bază despre memorie.....	103
14. Memoria activă	109
15. Problema memorării.....	117
16. Secretele memorării	123
17. Uitarea realului și amintirea falsului	129

18. Noțiuni de bază despre gândire	139
19. Puterea cuvântului.....	149
20. Puterea numărului	165
21. Desenul și muzica	173

PARTEA A CINCEA: Reguli pentru școală183

22. Acasă și în afara casei	187
23. În sfârșit, școala	193

Epilog	203
Bibliografie	205
Mulțumiri	210
Index.....	211

Începe cu începutul

Copilul tău nou-născut este la fel de dornic de cunoaștere așa cum este după mâncare și, la fel cum hrana îi modelează trupul, experiența îi modelează creierul.

Fapte fascinante despre creierul copilului tău

- Este cea mai complexă structură din universul cunoscut.
- Fiecare dintre noi are un creier care se transformă în fiecare minut din fiecare zi a vieții noastre.
- O jumătate de milion de neuroni pot lua naștere într-un singur minut.
- Peste un miliard de conexiuni se fac zilnic între neuroni.
- Creierul copilului tău trebuie să lucreze cel puțin de zece ori mai mult decât al tău, pentru că gândirea lui nu are noțiuni.
- Creierul său învață în primii trei ani de viață mai mult decât în orice altă perioadă.
- Fiecare experiență schimbă creierul copilului tău.

Bebelușul tău va învăța pentru că trebuie și pentru că trăiește într-o lume care îl stimulează. Ca să pornească la drum, natura l-a înzestrat cu un set gata făcut de nouă capacități care îi dezvoltă mintea: văzul, auzul, mirosul, pipăitul, gustul, mișcarea, capacitatea de a produce zgomote, emoțiile și curiozitatea. Rolul părinților este acela de a-i ajuta pe copii să-și folosească acest set de capacități în avantajul lor, la modul cel mai bun cu putință.

COPILUL TĂU ARE UN SET REMARCABIL DE CAPACITĂȚI

- **Văzul:** pentru că este fascinat de frumusețea lumii. Îi place în mod deosebit să se uite la margini ca să învețe natura obiectelor.
- **Auzul:** pentru că îi place să afle ce înseamnă zgomotele și să le copieze.
- **Mirosul:** pentru că trebuie să știe când lucrurile familiare sunt în apropiere, iar el este în siguranță.
- **Pipăitul:** pentru că îi place să atingă lucrurile și pentru că pipăitul îl ajută să-și dezvolte dexteritatea.
- **Gustul:** pentru că trebuie să învețe să iubească mâncarea bună pe care i-o oferi și să respingă orice este stricat.
- **Mișcarea:** pentru că așa se întâmplă lucrurile; își întoarce capul spre orice mișcă deoarece este curios.

- **Capacitatea de a produce zgomote:** pentru că poate să-ți spună ce gândește.
- **Emoțiile:** pentru că acestea îi permit să se cunoască pe sine; dacă este prea mult, își pierde interesul.
- **Curiozitatea:** pentru că îl determină să învețe mai multe despre lumea lui minunată.

Va învăța mai repede dacă îl ajuți să-și exploateze capacitățile cu care s-a născut. Pentru a activa capacitățile esențiale cu care natura ți-a înzestrat copilul, acesta trebuie incitat și stimulat de lumea înconjurătoare de la o vârstă foarte fragedă. La naștere, bebelușul tău nu cunoaște noțiunile de bază. Este greu să-ți imaginezi, dar nu știe ce este un obiect sau dacă va rămâne în același loc ori va dispărea când el se uită în altă parte. Știe foarte puține lucruri și își amintește extrem de puțin. Trebuie să învețe chiar și cine ești tu. Însă are o sete nestăpânită de cunoaștere, iar unul dintre primele lucruri asupra cărora se concentrează este figura oamenilor. Fețele indivizilor sunt incredibil de importante pentru bebeluși, care depind de o persoană specială care să aibă grijă de ei. Prin urmare, a învăța ce este o figură și cui aparține aceasta este o prioritate esențială.

Se poate întâmpla foarte repede să învețe să recunoască fețele celor pe care îi vede în mod regulat, dar să-și dea seama că cineva este străin îi ia surprinzător de mult timp, după cum am văzut când mi-am petrecut o perioadă de timp observând-o pe Elisha, bebelușul nou-născut al prietenei mele.

POVESTEA ELISHEI

Am vizitat-o prima oară pe Elisha imediat după ce s-a născut.

Se putea concentra doar la ceva aflat la aproximativ o lungime de un braț – distanța până la fața mea când o legănam în brațe.

Elisha părea să știe că figurile sunt importante și a rămas cu ochii la mine. Dar mă cunoștea oare? Există dovezi că nou-născuții se uită lung la două puncte aflate deasupra unuia singur la fel de fericiți cum se uită la un părinte și, în mod aproape cert, când i-am arătat câteva puncte, Elisha a rămas cu ochii ațintiți la ele. Câteva zile mai târziu, a fost un alt moment clasic, când a început să se holbeze la linia bretonului meu. Ochii ei urmăreau mișcările capului meu și din când în când trecea cu privirea dintr-o parte în alta a feței. Am simțit, cu puțină surprindere, că o urmăream cum îmi evaluează forma feței și limitele acesteia. Până la următoarea mea vizită, a devenit mult mai sociabilă. Și cu toate că era evident că știa foarte bine figura mamei, zâmbea fermecător și fără discriminare la toți ceilalți. Abia la vârsta de trei luni a început să mă considere înspăimântătoare, demonstrând că în acel moment putea să recunoască fața cuiva relativ străin.

Un fapt fascinant despre auz

Majoritatea dintre noi vorbește în mod firesc cu bebelușii cu o voce de tonalitate înaltă și n-am știut de ce până nu am făcut câteva cercetări. Răspunsul este simplu. Bebelușii aud mai bine pe o frecvență înaltă, deoarece un os minuscul din urechea internă, care duce tonalitățile de bas către timpan și creier, nu există la naștere. De ce? Pentru că sunetul puternic al bătăilor inimii mamei i-ar surzi în interiorul uterului. Este nevoie de câteva luni ca să poată auzi zgomotele grave, precum mormăitul de bas al bunicului. Așadar, când vorbim cu bebelușii cu vocea înaltă și copilăroasă, numită „mămoasă“, le oferim inconștient bebelușilor noștri exact ce le trebuie.

CE POTI FACE... pentru copiii între 1-3 ani

- Observă-ți copilul și află cum răspunde la lucrurile pe care le vede, le atinge, le miroase și le aude. Aceasta îți va oferi o perspectivă profundă asupra personalității lui în formare și te ajută să ajustezi ceea ce faci după nevoile lui.
- Vei vedea că bebelușul tău este fascinat de margini și mișcare în timp ce descoperă cum să identifice multitudinea de obiecte din jurul său. Încearcă să-i agăți în raza vederii, dar nu a atingerii, un ecran alb-negru animat, special pentru bebeluși, sau fixează strâns de pătuțul lui o oglindă de siguranță – bebelușul tău va fi intrigat de micuța față mobilă pe care o vede și va încerca să o atingă, deși nu se recunoaște încă. Aceasta îi va stimula curiozitatea și îl va încuraja să-și întindă mâinile, iar faptul că urmărește imaginea schimbătoare îi va alimenta dorința de noutate.

Un fapt fascinant despre plâns

Bebelușii au un plâns extrem de acut pentru dimensiunea lor; este ca și cum unul dintre noi ar face la fel de mult zgomot ca un burghiu pneumatic. Volumul plânsului ar putea fi unul dintre motivele pentru care bebelușii se nasc cu un auz mai slab decât adulții; dacă auzul lor ar fi ascuțit, s-ar surzi singuri.

- Bebelușul tău ascultă toate sunetele din jur. Vorbește-i, încurajează-l să imite zgomotele auzite, arată-i de unde vin – de afară, de la o mașină de pe drum, de la o pasăre din copac – și cântă împreună cu el.

Un fapt fascinant despre primele cuvinte ale copilului tău

Bebelușii încearcă să vorbească de când sunt foarte mici, după cum am aflat când am auzit pe unul dintre copiii mei murmurând, gângurind și chicotind singur în pătuțul lui și am mers în tăcere să stau lângă ușa deschisă și să-l ascult. Mi-am dat seama treptat că făcea ceva magic: inventa un limbaj pe care îl testa în camera goală. Era remarcabil de atent, repetând cuvintele lui fără sens și combinându-le cu alte „cuvinte“.

Acest moment încântător a fost prima lui încercare de a vorbi și a marcat începutul lungii sale călătorii către coerență. Dacă aș putea pune acel zgomot într-o cutie, aș face-o și aș păstra-o pentru momentele în care mă simt ușor melancolică.

O experiență uimitoare, pe care nu o voi uita niciodată.

- Fă-i masaj ușor bebelușului – îl va face să se simtă în siguranță și eliberează o doză de hormoni pentru starea de bine. Atingerea are o putere imensă; îi poate ajuta pe bebelușii prematuri să ia mai rapid în greutate și contribuie la longevitate la adulți, deoarece este una dintre cele mai convingătoare modalități de a comunica dragostea.
- Când ochii lui se luptă încă să focalizeze, bebelușul tău poate recunoaște oamenii după miros. Mirosurile sunt puternice; ele pătrund direct în subconștient și dau naștere amintirilor. O pătură pufoasă sau o jucărie moale care nu a fost spălată are un miros pe care bebelușul îl asociază cu sentimentele de fericire oferite de somn, prin urmare obiectele prețioase trebuie spălate cu grijă. Chiar și o carte nouă are propriul ei parfum care va declanșa sentimente de plăcere și exaltare, dacă ție și copilului tău vă place să citiți împreună.
- Încearcă să-i stimulezi toate simțurile cu jucării care fac zgomot când le strângi în mână sau au lumini sclipitoare care îi satisfac interesul pentru noutate. Încurajează-l să apuce, să privească, să asculte, să facă zgomote și lasă-l să se joace cu televizorul pentru copii cu cântecele, rimele, mișcările și culorile lui vii.
- Bebelușul tău înțelege deja anumite emoții. Ajută-l să învețe mai mult lăsându-l să-ți vadă expresiile feței, exagerându-le și dând fiecăreia un nume. Numește și emoțiile lui, deoarece trebuie să recunoască ceea ce simte.
- Zâmbește bebelușului tău, râzi cu el – hormonii pentru starea de bine ce se produc astfel vă vor face pe amândoi fericiți.

Bebelușii învață forma feței și a părului folosindu-le drept indiciu ca să te recunoască. Încearcă să-ți pui o pălărie și vezi dacă bebelușul tău te recunoaște sau este nedumerit! Există o scurtă perioadă de timp, la vârsta aproximativă de câteva săptămâni, când bebelușul tău nu te va recunoaște dacă nu-ți vede linia bretonului.

Un fapt fascinant despre interpretarea expresiilor feței

Chiar și cei mai mititei bebeluși se nasc cu abilitatea de a înțelege emoțiile și de a le exprima, însă este nevoie de cel puțin șaisprezece ani ca să înțeleagă o mimică mai complexă, precum curiozitatea sau anticiparea nervoasă.

Bebelușul tău se va schimba extraordinar de rapid, atât fizic, cât și psihic. Va fi molipsit de entuziasmul tău când alcătuiești un repertoriu de jocuri care vă plac amândurora – gâdilatul, sporovăiala, cântatul, ridicatul în aer, improșcatul cu apă al buricului său – și vei remarca o plăcere la fel de mare pentru previzibil și pentru noutate, precum și o schimbare treptată de la interacțiune ușoară la jocuri mai dure și mai îndrăznețe. Este esențial să-l încurajezi să-și depășească limitele când este pregătit, evitând plictiseala și ajutându-l să se aventureze; va beneficia de toate acestea atât la nivel intelectual, cât și social.

Așadar, ce tehnici folosesc copiii ca să învețe tot ce trebuie să știe? Și de ce? În următoarele cinci capitole vei descoperi cum poți să valorifici cele patru metode fundamentale prin care învățăm: prin asociere, prin imitare, prin explorare și pe dinafară. Însă mai întâi voi explora stilul unic de învățare al copilului tău. Află cum poți valorifica întregul lui potențial de a învăța orice, oricând, oriunde.

Stiluri de învățare

Copilul tău este unic. Nu va mai avea nimeni niciodată creierul, potențialul sau dorințele sale. Nimeni altcineva pe lume nu va gândi vreodată ca el.

Deoarece copilul tău este unic, felul în care învață va fi de asemenea unic. Va învăța folosindu-și toate simțurile și în multe alte feluri, prin intermediul creierului. Unele lucruri i se vor părea mai firești decât altele, în funcție de ce îi place, ce consideră dificil și care dintre multitudinea de metode de învățare i se potrivește personalității sale unice. Unii învață privind și vizualizând, altora le place să vorbească și să asculte, alții spun că învață când fac ceva concret. Unii dintre noi învățăm cel mai bine singuri, alții în grup. Putem fi logici, ajungând la marile idei prin intermediul principiilor de bază, sau putem începe cu o mare idee intuitivă, apoi căutăm dovezi. Aceste șapte stiluri de învățare pot fi folosite în orice combinație, însă există o ipoteză conform căreia tindem să avem o preferință numai pentru unul sau două dintre ele.

Un fapt fascinant despre stilurile noastre de învățare

O metodă amuzantă de a ghici stilul preferat al unei persoane este să ascuți ce spune. Persoanele cu stil vizual par să aibă tendința de a folosi expresii ca: „Vezi cum ți se potrivește“ sau „Nu prea pot să vizualizez asta.“ Cei care preferă stilul auditiv sunt mai predispuși să zică „Sună destul de bine“ ori „Te aud.“ Persoanele kinestezice și tactile pot folosi expresii, precum „Instinctul îmi spune că...”

Cele mai frecvent întâlnite stiluri de învățare sunt cel vizual, cel auditiv și cel kinestezic sau fizic, reflectând modul în care ne folosim simțurile ca să oferim informații gândirii și memoriei. Unii își amintesc foarte bine imaginile, în timp ce alții folosesc – și memorează – cuvinte. Alții au un puternic simț kinestezic care le oferă o inteligență fizică ce face să le fie mai ușor să învețe noi deprinderi, precum cățărutul sau ziditul și este intermediarul memoriei prin acțiune. Deși fiecare dintre noi își folosește toate simțurile, descoperim în mod obișnuit că unul este predominant. Înainte să te gândești la stilurile preferate ale copiilor, merită să le descoperi pe ale tale.

Ai un stil vizual de învățare? Unul auditiv? Sau unul kinestezic? Află cu ajutorul acestui Chestionar pentru Stiluri de Învățare Senzorială Adultă.

Când...	Vizual	Auditiv	Fizic/kinestezic
Spui pe litere	Încerci să vezi cuvântul?	Rostești cuvântul sau folosești o abordare fonetică?	Scrii cuvântul ca să afli dacă este corect?
Vorbești	Vorbești puțin și nu-ți place să ascuți prea mult? Preferi cuvinte, precum „a vedea“, „a vizualiza“ sau „a-și imagina“?	Îți place să ascuți și ești nerăbdător să vorbești? Folosești cuvinte precum „a auzi“, „a asculta“ și „a gândi“?	Gesticulezi și folosești mișcări expresive? Folosești cuvinte, precum „a simți“, „a atinge“ și „a apuca“?
Te concentrezi	Ești distras de dezordine și de mișcare?	Ești distras de sunete sau de zgomote?	Ești distras de activitatea din jurul tău?
Te reîntâlnești cu cineva	Uiți numele, dar îți amintești figura și locul unde v-ați întâlnit?	Uiți figurile, dar îți amintești numele sau despre ce ați vorbit?	Îți amintești cel mai bine ce ați făcut împreună?
Contactezi oamenii pentru afaceri	Preferi întâlnirile directe, față în față?	Preferi telefonul?	Îți place să vorbești cu ei în timp ce te plimbi sau participi la o activitate?
Citești	Îți plac scenele descriptive sau te oprești ca să vizualizezi faptele?	Îți place dialogul și conversația sau „auzi“ personajele vorbind?	Preferi poveștile cu acțiune sau nu ești un mare amator de citit?
Faci ceva nou la serviciu	Îți place să vezi demonstrații, scheme, prezentări sau afișe?	Preferi instrucțiunile verbale sau o discuție cu altcineva?	Preferi să te apuci direct și să încerci?
Asamblezi ceva	Examinezi schemele și imaginile?	Citești indicațiile sau întrebi pe cineva?	Ignori indicațiile și îți dai seama pe parcurs ce să faci?
Ai nevoie de ajutor la o aplicație pe computer	Cauți imagini și scheme?	Suni după ajutor specializat, întrebi un vecin sau te răstești la computer?	Continui să încerci ori o probezi pe un alt computer?

Ai descoperit probabil că folosești diferite stiluri de învățare, în funcție de sarcină, așa cum am descoperit și eu când am făcut acest test despre stilurile de învățare. Însă majoritatea avem unul predominant – în cazul meu, vizualizarea. Când mi s-a cerut să spun pe litere un cuvânt dificil, am început cu vizualizarea cuvântului; apoi, deoarece nu eram încă sigură, am trecut prin toată gama de posibilități, scriind cuvântul pe hârtie și pronunțându-l cu voce tare. Am cerut unei prietene să facă același lucru și a avut o abordare diferită; a început cu pronunțarea cuvântului, apoi l-a scris și l-a privit. Copiii mici au nevoie de timp ca să dezvolte un stil clar de învățare; chiar și așa, este posibil să le explorăm împreună cu ei și să le descoperim cele mai timpurii predispoziții.

ÎNCEARCĂ ȘI TU

Acest test pentru stiluri de învățare este destinat copiilor de cinci-șase ani, însă îl poți aplica și în cazul unora mai mici, ținând totuși cont de dezvoltarea mai lentă a abilităților verbale și adaptând întrebările la nivelul lor.

1. Cere-i copilului tău să descrie un drum de peste zi. Ar putea fi orice, de la urcatul pe scări la mersul la cumpărături. Aceasta este o sarcină extrem de vizuală, prin urmare pune-ți mai întâi ție câteva întrebări. Sună ca și cum ar vedea drumul? Zice „Arată ca...” sau „Văd...”? Închide ochii? Oferă informații precise și detaliate? Dacă da, este foarte probabil să aibă o bună imaginație vizuală.
2. Citește-i o poveste fără să îi arăți imaginile, apoi întreabă-l ce-și amintește. Aceasta este o sarcină verbală. Ascultă concentrat sau spune câteva cuvinte în timp ce îi citești? După ce termini, repetă o parte din poveste cuvânt cu cuvânt? Adaugă descrieri verbale, elaborând pe baza a ceea ce a auzit? Redă povestea cu acuratețe? Dacă da, este foarte probabil să predomine stilul auditiv de învățare.
3. Întreabă-ți copilul ce activitate fizică a făcut în ziua respectivă.

Aceasta vizează memoria kinestezică/fizică/tactilă. Când descrie activitatea, îți arată toate acțiunile? Gesticulează? Pune încă o dată în scenă mai mult de două activități din ziua respectivă? Folosește obiecte ca să-și susțină povestea? Dacă da, este foarte probabil să învețe bine prin acțiune.

Copilul tău poate învăța folosind toate aceste trei stiluri, însă unul dintre ele este probabil predominant. Cel mai des stil întâlnit la copiii de această vârstă este cel vizual; urmează cel fizic/kinestezic, apoi cel auditiv. Repetă testul peste un an. Stilurile de învățare se adaptează și, pe măsură ce copilul crește, stilul său preferat se poate schimba, mai ales dacă are un părinte sau un profesor care îl preferă pe unul dintre ele în detrimentul celorlalte.

Stilurile de învățare senzorială reprezintă un singur tip de învățare, însă psihologii trebuie să ia în considerare și diferențele dintre învățarea individuală și învățarea în grup, precum și modul în care ne însușim conceptele, fie intuitiv – folosind inducția ca să găsim dovezi, fie logic – deducând dovezile.

Aceste abordări pot fi greu de identificat corect în cazul copiilor mici, dar când i-am chestionat pe părinții din studiul nostru longitudinal, *Copilul vremurilor noastre*, în legătură cu copiii lor, știau exact care sunt talentele acestora.

Părinții de la *Copilul vremurilor noastre* iau cuvântul

Copiii de la *Copilul vremurilor noastre* aveau șase ani când am descoperit cât de mult influențează stilurile de învățare tot ceea ce fac. Aceștia sunt doar câțiva dintre ei...

Matthew este *gânditor vizual*, iar mama lui, Kathryn, este foarte mândră de el.

”Matthew are o memorie extraordinar de bună, până la punctul în care pare aproape fotografică, și este foarte bun la construit diverse lucruri; este foarte îndemânatic și atent când îi dau sarcini destul de complexe. Are mâini foarte pricepute și este genial la construcții Lego.”

Rhianna este foarte bună la conversație și îi place întotdeauna să inventeze povești despre ce vede. La fel ca părinții ei, are un vocabular enorm și pare să aibă un stil *auditiv-vocal* de a învăța. Tanya, mama ei, o consideră o companie minunată.

”Rhiannei i-a plăcut să descopere cuvinte de când era foarte mică și nu lasă să-i scape niciunul pe care nu-l înțelege. Culege informații de la televizor și stabilește conexiuni între idei, cum ar fi motivul pentru care au dispărut dinozaurii, iar crocodilii nu. Citește mereu și își alege cărți cu adevărat dificile. Este fascinată de Salvador Dali și vrea să-i explic eu tot ce înseamnă imaginile și legendele respective. Și bineînțeles că are părinți care nu tac niciodată. Ceea ce ajută!”

William este bun la lucru manual, însă activitatea lui preferată este sportul, unde învață repede – are un stil de învățare *kinestezic/fizic* înnăscut. Gillian, mama lui, crede că are potențial autentic.

”William are talent înăscut pentru sport; cred că este ceva genetic, deoarece este exact ca tatăl lui. Are un uimitor simț al echilibrului, iar coordonarea dintre mână și ochi este cu certitudine înăscută. Activitatea lui preferată este cu siguranță sportul. Are numai șapte ani, dar ia lecții de tenis după școală și învinge copii foarte buni, cu trei ani mai mari decât el, iar apoi vine acasă și vrea să joace cricket toată ziua. Îi place de asemenea să construiască diverse lucruri. A făcut o bufniță încântătoare din lut și, împreună cu fratele lui, a construit sute de aeroplane din hârtie, care sunt acum prin toată casa. Sunt sigură că este suficient de talentat să fie campion la tenis, dar vreau să aibă oportunitatea de a deveni artist dacă decide și el că vrea asta! ”

Calvin este foarte logic și iubeste știința. Mama lui, Helen, este foarte mândră de determinarea lui de a experimenta cu orice preț.

”Lui Calvin îi place mult să aștepte diverse lucruri. Realizăm o mulțime de experimente, așa cum am făcut Coca-Cola să explodeze punând bicarbonat de sodiu în sticlă – trebuie să te ferești ca să nu te faci flească! Calvin iubeste seria de documentare Planet Earth, dar nu vedem prea mult dintr-un episod, pentru că pune numeroase întrebări. Într-o zi a găsit un porumbel mort. Arăta destul de bine, deci l-a dus la școală la „Arată și spune!” Profesorul i-a zis să-l scoată afară, dar el îl arătase deja celorlalți copii pe terenul de joacă, așadar nu a contat. Sună dezgustător, dar este preferabil să fie un copil realist, să facă năzdrăvăanii și să răspundă la propriile întrebări; nu va scăpa nepedepsit dacă o să facă disecții pe porumbei morți când va fi mai mare! ”

Ethan este foarte intuitiv, iar Kerri îi vede de mulți ani talentul în acțiune.

”Ethan nu învață ca ceilalți copii, ci vede lucrurile altfel. Uneori îi ia ceva vreme să-și dea seama cum funcționează ceva, iar alteori o ia într-o direcție greșită și mă gândesc „Ce face?”, iar apoi, câteva minute mai târziu, spun „O, acum înțeleg!” Are foarte multă încredere în sine în anumite aspecte și este absolut genial la jocurile pe computer. Pare că pur și simplu intuiește despre ce este vorba. ”

Helenei îi place să învețe singură, fiind pe deplin absorbită de lumea ei imaginară. Mama ei, Jeanette, crede că aceasta i-ar putea fi de folos în viitor.

”*Helena este foarte concentrată la ceea ce face. Poate să șteargă din minte restul lumii, iar tu nici măcar nu-ți dai seama că este de față. Intră în lumea ei și gata. Cred că este foarte automotivată. Deși este un cuvânt cam pretențios pentru un copil în vârstă de șase ani!*”

Megan este foarte sociabilă și îi place să învețe în grup. Mama ei, Gaynor, este chiar geloasă pe abilitățile ei sociale.

”*Lui Megan îi place să se joace cu alți copii și întrevăd că va fi foarte bună la delegarea sarcinilor. Este o foarte bună organizatoare și chiar autoritară într-un mod plăcut. Poate lucra bine cu oamenii și îi convinge să facă lucruri pe care eu n-aș putea cu certitudine să le fac vreodată.*”

De vreme ce fiecare stil de învățare este util în felul său, secretul de care va beneficia din plin copilul tău este să le poți folosi pe toate, pe rând și în mod combinat. Există dovezi puternice că folosirea tuturor simțurilor ne permite să învățăm mult mai eficient decât dacă am folosi doar unul singur. În acest scop, există un antrenament pe care îl poți face pentru a-ți ajuta copilul să stăpânească fiecare stil de învățare în parte.

O ZI ÎN LABORATOR

Anul trecut am făcut un experiment cu câțiva dintre copiii de la *Copilul vremurilor noastre*, care aveau pe atunci vârsta de cinci ani. Era simplu: să-i învățăm pe copii poloneză! Am expus zece feluri de mâncare – lucruri precum dulciuri, ananas, tort și brânză – și le-am spus denumirile poloneze pentru alimentele respective. Apoi i-am testat. Majoritatea copiilor nu reținuseră nimic. Doar câțiva, cei cu memoria cea mai bună, și-au amintit unul sau două cuvinte. Prin urmare, am încercat din nou cu alte zece tipuri de alimente, însă le-am dat voie să le ia în mână, să le studieze, să vorbească despre ele și să le guste.

De această dată, copiii chiar au învățat; a existat o creștere fantastică de 150 la sută. Motivul era acela că i-am lăsat să folosească nu numai stilurile de învățare vizual și auditiv, ci și pe celelalte, dovedind cât de eficientă poate fi utilizarea mai multor stiluri de învățare în același timp.

Îți va lua ceva vreme să înveți cum să folosești fiecare stil; copilul tău nu le va învăța pe toate timp de mai mulți ani. Însă secțiunile următoare oferă o gamă de activități pentru copiii mici. Va trebui să alegi și să selectezi activitățile, apoi să le remodelezi astfel încât să fie corespunzătoare vârstei copilului tău și personalității sale unice.